

Nr 283.

Af herr **Åkerlund**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om kontroll å handeln med fondpapper.

Förslag till sociala reformer framkomma allt ymnigare hvarje riksdag samt äfven däremellan, och erkännas måste ju, att åtskilliga af dessa äro värda allt beaktande, men det synes något egendomligt, att just inga nämnvärda reformförslag hittills sett dagens ljus, åsyftande ett bättre sakernas tillstånd i fråga om handel och vandel i allmänhet och allra minst i fråga om handeln med s. k. fondpapper, hvilken efter allt elände den förorsakat, visserligen för tillfället tyckes ligga och hämta krafter.

Jag vågar hålla före, att ytterst ringa resultat skall förspörjas af än så välbetänkta sociala reformer, så länge landets industri och öfriga näringar få vara föremål för ohäjdad spekulation i form af aktiejobb, likasom jag ock vågar tro, att detta geschäft ingalunda ländt dessa näringar till fromma.

Den individuella frihet, man på sina håll synes vara synnerligen mån om, förefaller mig härvidlag hafva blifvit allt för mycket gynnad, ty visserligen har jag städse hållit före, att denna frihet bör få sträcka sig synnerligen långt, emedan gifvetvis blott utsikt till materiel förkofran drifver människan att arbeta och anstränga sig, men dock ej så långt, att bedrägerier och svek, om än för närvarande oåtkomliga för lagens arm, utan gensägelse få florera.

Jag känner väl, att penningeväldet har enormt inflytande här i världen, men min moderata vördnad för detsamma kan ej afhålla mig från att yrka, det äfven detta skall hållas inom rimliga gränser, emedan i motsatt fall allt tal om frihet och välstånd för folkets flertal synes mig vara ett rent nonsens.

Vi hafva under några helt nyligen gångna år erfarit, huru s. k. fondpapper, trots desamma lämnat ringa utdelning, uppdrifvits till oer-
Bihang till Riksd. prot. 1911. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 111 Häft. (Nr 283—284). 1

hörda värden och varit föremål för rent förödande kommers, ej för det man haft anledning förmoda det afkomsten af dem i en hast skulle stiga, utan därför, att den ena köparen af sådana lyckats lura den nästa. Det kan förvisso ej vara rim och reson uti att lämna den vilda spekulationen i allmänhet fritt spelrum, men ännu mindre kan det bringa lycka åt land och folk, att statsmakterna med lugn åse, huru en mängd arbetets och försakelsens barn rent af luras att nedlägga sina surt förvärfvade sparpennningar uti papper, hvilka äro bra litet värda för dem, hvilka icke förstå att med sådana drifva geschäft och därigenom mången gång bringas till tiggarsafven.

Riksdagen har gång efter annan afvisat förslag om införande af ett statslotteri, emedan den förmenat, att ett sådant vore ägnadt att högst menligt inverka på vårt folks moral. men de lotterier, hvilka i riklig mån tillhandahållas af fondmäklare och i bankernas fondafdelningar har man lämnat i ro, ehuru desamma förvisso åstadkommit vida mer ondt.

Visserligen utöfvas äfven vid vanlig handel betänkliga falsarier och bedrägerier, men huru beklagligt detta än är, kan det dock ej jämföras med den okontrollerade handeln med aktier, delaktighetsbevis och dylikt, ty dels mäktar folk oftast vid vanlig köpenskap åtminstone i någon mån bedöma, hvarom fråga är, dels är det då ej utsikt till »rikedom utan arbete», som lockar folk att godtroget offra sina sista slantar på mammons altare.

Man har många gånger inom riksdagen oförtydbart framhållit nödvändigheten af att jordbruksnäringen — tills vidare i vissa fall — bör ställas under statskontroll, på det densamma rätt må handhafvas, ja, äfven sett, att eu god del af våra öfriga produktionsföretag där äro föremål för ömma omsorger och detta, ehuru ett fåtal vårdslösa jordbrukares och industriidkares ruin bra litet skulle inverka på vårt välbefinnande, men när har påvisats den stora våda folk löper genom okontrollerade penningeaffärer af den art jag här antydt, och likväl känna vi litet hvar, att denna affärsrörelse synnerligen ofta drifvits fullt ut som rent ocker?

Emellertid kan det naturligtvis icke i detta pappersålderns tidehvarf ifrågakomma att söka lägga hinder för utbyten af värdepapper af hvad slag som helst, men hvad jag här velat framhålla, är vikten af, att ifrågavarande köpenskap må ställas under *behörig kontroll* och folket erhålla redbar upplysning om de ungefärliga värden för penningplacering, dylika papper böra anses kunna äga.

I anledning af oerfarenhet på området vågar jag ej framlägga

något förslag i frågan, men det synes, som genom opartiska och aktningensvärda personer åtskilliga gånger om året upprättade, allmänheten delgifna förteckningar å de värden i handeln förekommande aktier och dylika papper borde äga för penningplacering, skulle vara ägnade att bibringa allmänheten erforderlig kännedom, så att densamma åtminstone ej behöfde blifva uppskörtad af smarta affärsmän, och att handeln med ifrågavarande värdepapper — om den öfver hufvud bör vara föremål för enskild verksamhet — åtminstone bör ställas under allmän kontroll, måhända äfven för beskattningsändamål.

På grund af hvad jag här ofvan anført, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det täcktes Kungl. Maj:t låta taga under öfvervägande, huruvida och på hvad sätt det allmänna bör anordna verksam kontroll till förekommande af det ocker och andra missbruk, som allt mera kommit till synes vid handel med aktier och andra så kallade fondpapper samt förelägga Riksdagen förslag till härför erforderliga åtgärder.

Stockholm den 6 februari 1911.

E. Åkerlund.

Nr 284.

Af herrar **Andersson** i Hägelåkra och **Carlsson** i Solberga, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lindring i den vissa kronoarrendatorer åliggande skatteplikten.

(Motionen återtagen).
